

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 3199

Αριθ.

Αθηνησι τη, 15^η Ιουλίου 2020

Διεκπ. 1346

Πρός
τόν Έκπαιδευτικό Έπιστημονικό
καί Πολιτιστικό Όργανισμό
τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (UNESCO)
Εἰς Παρίσιους

Ὅπως γνωρίζετε τό τουρκικό κράτος ἔχει ἐπικυρώσει ἀπό τίς 16.3.1983 τή Διεθνή Σύμβαση γιά τήν Προστασία τῆς Παγκόσμιας Πολιτιστικῆς καί Φυσικῆς Κληρονομιάς (Unesco Παρίσι 1972).

Ὁ Ναός τῆς Ἁγίας τοῦ Θεοῦ Σοφίας θεμελιώθηκε ἀπό τόν Χριστιανό Αὐτοκράτορα Ἰουστινιανό, ἐγκαινιάσθηκε τήν 27^η Δεκεμβρίου τοῦ 537 μ.Χ. καί προορίσθηκε ὡς χῶρος ἐκκλησιαστικῆς λατρείας, ἀφιερωμένος στή Σοφία τοῦ Θεοῦ, τόν Ἰησοῦ Χριστό. Πρόκειται γιά ἀριστούργημα ἀρχιτεκτονικῆς μεγαλοφυΐας καί εἶναι παγκοσμίως διάσημος ὡς ἓνα κατ' ἐξοχήν μνημεῖο τοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ ἀξία του παραμένει οἰκουμενική ἐπειδή ὁ Χριστιανισμός ἔχει ὑπερεθνική καί οἰκουμενική ἀκτινοβολία.

Μετά τό 1453 ὁ Ναός τῆς Ἁγίας Σοφίας μετατράπηκε σέ ἰσλαμικό τέμενος. Ἀπό τό 1573 ὁ Ναός τῆς Ἁγίας Σοφίας καί τά στοιχεῖα του ὑπέστησαν φθορές ἀπό τό Ὄθωμανικό Κράτος (καταστροφή χριστιανικῶν στοιχείων τοῦ Ναοῦ, ἀποξήλωση ἢ ἐπικάλυψη ψηφιδωτῶν, ἐπένδυση τοίχων μέ ἰσλαμικά μοτίβα προκειμένου νά καλυφθοῦν οἱ χριστιανικές ἀγιογραφίες) καί προσθήκες, ἄσχετες μέ τόν προορισμό πού εἶχε κατά τόν χρόνο ἀνέγερσής του (προσθήκη μιναρέδων, προσθήκη ἰσλαμικῶν συμβόλων Χαλίφηδων στό ἐσωτερικό τοῦ Ναοῦ), προκειμένου νά χρησιμοποιηθεῖ ὡς ἰσλαμικό τέμενος. Ἡ χρήση αὐτή ἀπέβλεπε νά συμβολίσει πολιτικά τήν κατάκτηση τῆς Κωνσταντινούπολης ἀπό τούς Ὄθωμανούς.

Μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς Τουρκίας τῆς 24^{ης} Νοεμβρίου 1934, ὁ Ναός μετατράπηκε σέ μουσεῖο ἀναγνωρίζοντας τόν

μνημειακό του χαρακτήρα και διατηρώντας τό χριστιανικό του όνομα (Hagia Sofya).

Τόν Ιούνιο του 1931 έπετράπη στον Thomas Whittemore νά προχωρήσει σέ άποκάλυψη όρισμένων σπουδαίων ψηφιδωτών πού άπεικονίζουν τον Ιησού Χριστό, τή Θεοτόκο, Άγίους τής Ανατολικής Ορθόδοξης Έκκλησίας του Χριστού, καθώς και χριστιανούς άυτοκράτορες τής Ανατολικής Ρωμαϊκής Άυτοκρατορίας. Πρόσφατα άποκαλύφθηκαν και άλλες χριστιανικές άρχαιότητες πού είχαν καλυφθει άπό τούς Οθωμανούς (ψηφιδωτά μέ έξαπτέρυγους άγγέλους).

Στίς 10 Ιουλίου 2020 άνακοινώθηκε ότι τό τουρκικό Συμβούλιο τής Έπικρατείας έκανε δεκτή αίτηση άνάκλησης του «Συνδέσμου Προσφοράς στα Βακούφια, τά ιστορικά μνημεία και τό περιβάλλον», άνακάλεσε άπόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τής Τουρκίας τής 24^{ης} Νοεμβρίου 1934 και επέτρεψε τή μετατροπή του μνημείου σέ ισλαμικό τέμενος.

Ούσιαστικά ή άπόφαση του τουρκικού Συμβουλίου τής Έπικρατείας μετατρέπει εκ νέου τον Ναό τής Άγίας Σοφίας άπό μνημείο πολιτιστικής κληρονομιάς σέ σύμβολο κατάκτησης. Έπιπλέον ή άπόφαση του τουρκικού Συμβουλίου Έπικρατείας έπιτρέπει στό Τουρκικό κράτος νά χρησιμοποιει ένα μνημείο του Χριστιανικού πολιτισμού μέ τρόπο πού άποβλέπει νά προσβάλει τήν Ανατολική Ορθόδοξη Χριστιανική Έκκλησία, αλλά και τίς λοιπές άνά τον κόσμο χριστιανικές όμολογίες, καθώς ό Ναός άυτός άποτελει για τούς χριστιανούς άνά τον κόσμο ένα άπό τά διασημότερα και άρχαιότερα δείγματα χριστιανικής ναοδομίας μνημειακών διαστάσεων.

Στό ίδιο κλίμα, άνακοινώθηκε άπό τή Διεύθυνση Θρησκευτικών Υποθέσεων τής Τουρκίας ότι θά καλύπτονται οί χριστιανικές άγιογραφίες του μνημείου κατά τή διάρκεια των ισλαμικών προσευχών μέσα στό μνημείο (δηλαδή πέντε φορές τήν ήμέρα) και δέν θά έπιτρέπεται ή είσοδος κοινού κατά τή διάρκεια των προσευχών. Έπομένως, θά περιορίζεται ή έλεύθερη πρόσβαση κοινού σέ όρισμένες ώρες και θά καλύπτονται τά χριστιανικά στοιχεία του Ναού, άκρωτηριάζοντας μέ άυτόν τον τρόπο βάνουσα τήν εικόνα και τήν άκεραιότητα του μνημείου, προκειμένου νά καταστεί ισλαμικό τέμενος. Είναι επίσης προφανές ότι οί έργασίες συντήρησης των χριστιανικών άρχαιοτήτων του Ναού θά άνασταλούν, καθώς δέν συμβιβάζονται πλέον μέ τή νέα χρήση του μνημείου.

Τόν Ναό έπισκέπτονται χριστιανοί προσκυνητές άπό όλο τον κόσμο, μεταξύ των όποιων και μέλη τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, οί όποιοι δέν θά έχουν άκώλυτη πρόσβαση στό μνημείο εν όψει τής μετατροπής του σέ ισλαμικό τέμενος και τής άπόκρυψης των χριστιανικών άρχαιοτήτων του (ψηφιδωτών κ.λπ.).

Γιά τούς λόγους άυτούς αιτούμαστε νά άσκήσετε τίς άρμοδιότητές σας κατά τίς Διεθνείς Συνθήκες για τήν προστασία του μνημείου

καί νά ἐκδηλώσετε τήν αντίθεσή σας στή μετατροπή του σέ ισλαμικό τέμενος.

† Ὁ Ἀθηνῶν **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
† Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Ἀκριβές Ἀντίγραφον
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Κοινοποιήσεις:

1. Παναγιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως
καί Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο
2. Ἐξοχωτάτη κ. Αἰκατερίνη Σακελλαροπούλου
Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας
3. Ἐξοχώτατο κ. Κυριάκο Μητσοτάκη
Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως
4. Ἐξοχώτατο κ. Νικόλαο Δένδια
Υπουργό Ἐξωτερικῶν
5. Ἐξοχωτάτη κ. Νίκη Κεραμέως
Υπουργό Παιδείας καί Θρησκευμάτων
6. Ἐξοχωτάτη κ. Λίνα Μεנדώνη
Υπουργό Πολιτισμοῦ